11-2006 / АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Анализ на резултатите от практическото прилагане и надграждане на модела на Център Верте

ДРУЖЕСТВО ЗНАНИЕ, СОФИЯ

Проект „Verte – продължи напред!“
Програма „Социални иновации“ на Столична община
Дейност 4 | София, ноември 2026 г.
Анализ на пилотното прилагане, условията за социално включване и перспективите за развитие на модела.

Проект „Център Верте – продължи напред!“ е финансиран от Столична община по програма „Социални иновации“.

1. Контекст и цел на анализа

Център Верте работи с хора с психични страдания, за които обичайните възможности за социално участие са ограничени. Особено уязвим е преходът след завършване на училище, когато отпада установената структура на ежедневието и контактите извън семейството могат постепенно да намалеят. Липсата на подходяща среда за участие може да задълбочи изолацията независимо от наличието на формална диагноза или експертно решение на ТЕЛК.

Проектът надгражда съществуващата практика чрез съчетаване на индивидуална психологическа работа, клубни занимания в малки групи, подкрепа на близките и включване на социален работник. Целта на анализа е да установи какви резултати са отчетени, какви условия подпомагат включването и какви ограничения следва да бъдат взети предвид при бъдещо прилагане.

2. Основа и ограничения на анализа

Анализът се основава на обобщените отчетни данни по дейности 2 и 3, информацията за протоколи от клубните занимания, професионалните наблюдения на екипа и методическия наръчник „Клуб Verte – Място за социализация на хора с тежки психични страдания“. Използван е описателен подход, съчетаващ количествени показатели и качествени примери от практиката.

Данните не представляват контролирано изследване на терапевтичната ефективност. Малкият брой участници, различната продължителност на включване и липсата на представени стандартизирани измервания преди и след интервенцията ограничават възможността за обобщения и причинно-следствени заключения. Анализът разграничава наблюдавани прояви от очаквани дългосрочни ефекти.

3. Количествени резултати

Показател	Отчетен резултат
Лица, с които е осъществен контакт и/или консултативна работа (включително близки)	**38**
Психологически консултации	**55**
Посетили клуба през периода	**9**
Трайно включени участници	**8, от които 4 нови**
Клубни занимания	**55**
Кино клуб / настолни игри / мозайки / градини	**16 / 14 / 21 / 4**
Външни супервизии	**6**
Посещаемост на отделно занимание	**1-2 в началото; 3–4 към края**

Данните за контактите и консултациите са консолидирани за двамата психолози. Броят на достигнатите лица включва близки и не следва да се тълкува като брой преки потребители или да се използва за изчисляване на процент на включване в клуба.

Реализирани са четири направления при планирани минимум три. Броят на трайно включените лица остава под заложения обхват. Отчетени са четирима нови участници, а един посетител не е продължил участието си. Наличните данни не позволяват надеждно изчисляване на заложените процентни индикатори за социална активност, регулярност и активно поддържане на средата. Шестте описани примера за инициативност и избор не са непременно шест отделни самостоятелно предложени инициативи.

4. Качествени резултати и наблюдавана динамика

Увеличаването на посещаемостта на отделните занимания от двама до трима–четирима души и запазването на ядро от осем участници показват положителна динамика на ангажираността. Това не означава еднакъв напредък при всички. Участниците избират различни занимания, а присъствието се влияе от психичното състояние, личните ангажименти и здравословните обстоятелства.

Значими са малките прояви на самостоятелност: закупуване на чипс за кино клуба, наливане на прясна вода в каната, избор на настолна игра, избор на пъзел за закупуване и избор на мозайка за изработване. Един участник е донесъл поръчка за мозайка от приятел на семейството. Последният пример показва възможност за връзка между продуктивното занимание и социалния свят извън клуба, но не е доказателство за реализиран доход или устойчива трудова интеграция.

Тези прояви имат значение не поради сложността на действията, а поради възможността човекът да заяви предпочитание, да участва в общо решение и да допринесе за споделената среда. В този смисъл присъствието, участието, инициативата и приносът са различни измерения на социалното включване, а не задължителни последователни стъпки за всеки участник.

5. Предизвикателства и научени уроци

Достигането до целевата група изисква значително повече контакти и предварителни консултации, отколкото предполага броят на новите посетители. Работата с близките, проучването на нагласите и изграждането на доверие са самостоятелен компонент на подкрепата. Телефонните разговори преди заниманията показват, че дори придвижването до клуба понякога изисква допълнителна подкрепа.

През август клубни занимания не са провеждани поради летните отсъствия. При бъдещо планиране е важно да се предвидят предварително комуникирани прекъсвания и възстановяване на установения ритъм. Променливата посещаемост не следва автоматично да се приема за липса на мотивация или неуспех на работата.

6. Оценка на иновативните елементи

Иновативният характер на модела се състои в съчетаването на предварителна индивидуална работа и достъп до малка, предвидима общност, в която човекът не е подложен на натиск за изпълнение на предварително зададени задачи. Клубните дейности са посредник в общуването, а средата е активен компонент на професионалната работа.

Устойчивата организационна рамка и свободата на съдържанието позволяват различни начини на присъствие. Участникът може да наблюдава, да мълчи, да избира занимание или да предложи собствена инициатива. Така се създават условия за участие без унифициране на индивидуалните потребности.

Надграждането чрез социален работник разширява професионалната перспектива към ежедневното функциониране и социалното включване. Ежеседмичните едночасови екипни обсъждания позволяват обединяване на наблюденията и съгласуване на подходите. Шестте външни супервизии осигуряват професионална подкрепа и пространство за осмисляне на трудностите.

7. Условия за адаптиране на модела

Трансферът на модела предполага не просто възпроизвеждане на списък от клубни занимания, а осигуряване на условия за изграждане на доверителна връзка и професионална приемственост. Необходими са подходящо и достъпно пространство, предвидим график, квалифицирани специалисти, време за индивидуална работа и регулярни екипни обсъждания и супервизия.

Следва да се изграждат отношения с организации и специалисти, които могат да насочват хора към клуба. В проекта такава комуникация е осъществявана с организации от сферата на психичното здраве и социалното включване, включително фондация „Глобална инициатива в психиатрията – София“ и фондация „Светът на Мария“. При адаптация е необходимо да се определят професионалните граници, механизмите за насочване към специализирана помощ и правилата за поверителност. Клубът не замества медицинската или психиатричната помощ.

8. Устойчивост и бъдещо развитие

Основното предизвикателство пред устойчивостта е осигуряването на приемственост след края на проектното финансиране. Изградените доверителни отношения, установеният ритъм на заниманията и професионалната координация са ресурси, чието запазване има значение за продължаването на работата. Необходимо е да се проучат възможности за устойчиво финансиране и институционално взаимодействие, включително перспективата за развитие на подходяща социална услуга при спазване на приложимите изисквания.

При следващ етап на развитие се препоръчва планиране на отделен ресурс за достигане до целевата група и предварителни консултации; запазване на малките групи и свободата на избор; продължаване на екипната работа и супервизията; както и въвеждане на ненатоварващ начин за проследяване на индивидуалната динамика. Индикаторите могат да включват честота на посещенията, самостоятелно придвижване, прояви на избор и инициатива и участие в общото пространство, когато са приложими за конкретния човек. Необходимо е предварително да се определят критерии, период и знаменател за процентните показатели.

9. Заключение

Практическото прилагане на модела през 2026 г. показва, че създаването на условия за социално участие е продължителен процес, изискващ индивидуализирана подкрепа, професионална координация и устойчивост на средата. Отчетените резултати и наблюдения дават основание моделът да бъде развиван, но не позволяват категорични заключения за дългосрочна терапевтична ефективност.

Съществен резултат от проекта е систематизирането на практическия опит в методически наръчник, допълнен от настоящия анализ. Двата документа имат различни функции: наръчникът описва принципите и професионалния подход, а анализът извежда резултатите, ограниченията и условията за бъдещо развитие. Заедно те създават основа за професионален обмен и обосновано планиране на следващи стъпки.

Дружество Знание

ул. Владайска, № 36, 1606 София

www.znanie-bg.org

Facebook: Сдружение „Дружество Знание“
Instagram: znaniengo

Проект „Център Верте – продължи напред!“ е финансиран от Столична община по програма „Социални иновации“.